

онкологію, туберкульоз, серцево-судинні, судинно-мозкові захворювання та населення області вакцинами [1].

Поряд із зростанням абсолютного обсягу видатків на охорону здоров'я місцевих бюджетів Тернопільської області невирішеною залишається проблема забезпечення адекватного потреби обсягу фінансових ресурсів та ефективного їх використання. Одним із шляхів розв'язання окресленої проблеми є оптимізація мережі лікувально-профілактичних закладів та ліжкового фонду зокрема, формування єдиного медичного простору, в основу якого покладена інтеграція закладів охорони здоров'я, що перебувають у власності різних територіальних громад, і у підпорядкуванні різних відомств.

Література:

1. Аналітична довідка про підсумки діяльності галузі охорони здоров'я за 2016 рік. Департамент охорони здоров'я Тернопільської ОДА. Тернопіль, 2017. 23 с.
2. Звітність Головного управління Державної казначейської служби України у Тернопільській області про виконання місцевих бюджетів Тернопільської області у 2009–2017 рр.
3. Лободіна З. Бюджетне забезпечення охорони здоров'я: детермінанти впливу на людський розвиток. *Світ фінансів*. 2013. Випуск 1. С. 75–86.

Цвігун Неля Миколаївна

ст. гр. ФМ-21, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Гуналовська М.Б.

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ОДИН З ЕФЕКТИВНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В Україні процес децентралізації розпочався зі схвалення Кабінетом Міністрів України 01 квітня 2014 року Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Основним напрямом започаткованої реформи є розвиток місцевого самоврядування, створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень. За показниками виконання місцевих бюджетів відображається загальний соціально-економічний стан відповідної території та її потенціал до сталого розвитку. Що, в свою чергу, зумовлює реалізацію соціальних та інфраструктурних проектів, залучення інвестицій та інших заходів для покращення умов життя населення. Зазначені цілі можливо досягнути виключно за умови належного рівня

економічного розвитку відповідних територій, їх фінансового забезпечення і достатніх джерел для наповнення місцевих бюджетів.

Законодавчі зміни у фінансовій сфері є основою започаткованого процесу бюджетної децентралізації в Україні, сутність якої полягає в перенесенні надходжень доходів та/або здійсненні витрат грошових коштів на більш низький рівень уряду при збереженні фінансової відповідальності. Поряд з цим, принцип децентралізації полягає у чіткому балансі між державною владою та органами місцевого самоврядування.

Підтвердженням ефективності застосування децентралізації є економіки таких країн як Канада, Німеччина, Франція, Китай.

Реформування бюджетно-податкової сфери у напрямку децентралізації фінансів в Україні зумовлене тривалою незабезпеченістю більшості місцевих бюджетів, невідповідністю між зобов'язаннями за видатками та джерелами фінансування, високим рівнем залежності доходів місцевих бюджетів від міжбюджетних трансфертів, нездатністю місцевої влади реалізувати весь обсяг покладених на неї завдань без міжбюджетних трансфертів, відсутністю реальних джерел наповнення місцевих бюджетів, тенденцією до постійного зростання частки міжбюджетних трансфертів у структурі доходів та зниження самостійності місцевих бюджетів тощо.

З цією метою було прийнято ряд змін до Податкового і Бюджетного кодексів, внаслідок чого було розширено джерела наповнення місцевих бюджетів.

На сьогоднішній день вже можна провести не лише моніторинг перших кроків децентралізації, а й аналіз процесу бюджетної децентралізації за декілька років.

Започаткована децентралізація свідчить про позитивні зрушення в економіці країни, адже, за даними Міністерства фінансів України, вже у червні 2015 року місцеві бюджети зросли на 52%, Приріст надходжень загального фонду місцевих бюджетів лише за 10 місяців 2016 року у порівнянні з 2015 склав 49,6% або 43,7 млрд. грн. [5].

Натомість, надходження власних ресурсів всіх 366 ОТГ за січень-грудень 2017 року у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року склали 9,3 млрд. грн (зростання на 87,0% або на 4,3 млрд. грн.), зокрема: податку на доходи фізичних осіб надійшло 5,2 млрд. грн. (зростання в 3 рази або на 3,5 млрд. грн.); плати за землю – 1,4 млрд. грн. (зростання на 20,0% або на 233,9 млн. грн.); єдиного податку – 1,4 млрд. грн. (зростання на 34,6% або на 360,6 млн. грн.); акцизного податку – 794,2 млн. грн. (зростання на 12,0% або на 85,1 млн. грн.); податку на нерухоме майно – 132,5 млн. грн. (зростання на 72,5% або на 55,7 млн. грн.) [3].

Упродовж січня-квітня 2018 року спостерігається ріст надходжень доходів місцевих бюджетів до 69,2 млрд. грн. Приріст надходжень до

відповідного періоду минулого року складає 23% або 13 млрд. гривень. Зростання бюджетів розвитку, порівняно з аналогічним періодом минулого року, відбулося у всіх регіонах України: від 141 млн. грн. - у Луганській області, до 1,4 млрд. - у Дніпропетровській. Бюджет міста Києва зріс на 2 млрд. гривень [3].

Зауважимо, що до реформи структура розподілу бюджетних доходів мала наступний вигляд: 25% надходило до обласних бюджетів, 75% – до бюджетів міст обласного значення, до сіл і селищ надходжень не передбачалось. Тепер до обласних бюджетів відраховується 15%, до бюджетів міст обласного значення – 60%, до держбюджету – 25% [4].

Отже, можна говорити про певні зрушення в бюджетному реформуванні, наповненні місцевих бюджетів, завдяки прийняттю низки законодавчих змін.

Поряд з цим, важливим джерелом доходів відповідних територіальних громад залишаються місцеві податки і збори. Підвищення ролі яких є пріоритетним на сучасному етапі та головним завданням фінансово-бюджетної політики. Встановлення ряду місцевих податків і зборів віднесено до компетенції органів місцевого самоврядування відповідно до положень Податкового кодексу України. Це дозволяє формувати значну частину власних бюджетів місцевому самоврядуванню. Сучасні економісти зауважують, що це одна з небагатьох реформ в Україні, яка має успіх [2].

На нашу думку, децентралізація є одним із вагомих кроків до становлення економіки держави.

Проте, як кожна реформа, успіх її оцінюється результатом. Відтак, лише конструктивні, послідовні кроки уряду, не затягування процесу реформування та максимальна підтримка зі сторони держави та громадськості сприятиме її успішному завершенню. Натомість місцевому самоврядуванню натеper відводиться найважливіше місце у сфері бюджетної децентралізації, оскільки фінансовий ресурс відіграє головну роль у розвитку держави, без його наявності в достатній кількості неможливо забезпечити належне життєве середовище для населення.

Література:

1. Бюджетний кодекс України зі змінами від 08.07.2010 №2456-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/print1509549253126335>
2. Закіров С. Децентралізація в Україні: сучасний стан законодавчого забезпечення процесу реформування. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2853:detsentralizatsiya-v-ukrajini-suchasnij-stan-zakonodavchogo-zabezpechennya-protsesu-reformuvannya&catid=8&Itemid=350
3. Офіційний веб-сайт Децентралізації. URL: <http://decentralization.gov.ua>